

Turisme La Costera

Tresors de l'interior

TURISME D'ESDEVENIMENTS I OCI

TURISME, ESDEVENIMENTS I OCI

Textes:
Alexandra Boluda

La Costera manifesta el seu caràcter festiu i obert celebrant diferents esdeveniments al llarg de l'any a cadascun dels seus municipis que la integren. Els esdeveniments que més destaquen són les fires i algunes celebracions de caràcter profà. A banda, cada municipi té les seues pròpies festes patronals.

LES FIRES

Molts municipis de la Costera tenen les seues pròpies, algunes de les quals històriques. Un calendari festiu i firal molt arrelat dins del territori valencià, destaca la **Fira de Xàtiva** l'esdeveniment més multitudinari que trobem a la comarca La Costera. La capital ompli el seus carrers de llum, color, música i alegria del 15 al 20 d'Agost. Aquesta fira es celebra des de l'any 1250 per privilegi de Jaume I. Des fa pocs anys, es celebra a Xàtiva durant el mes de febrer el **Firall**, una fira dedicada al cultiu i aprofitament culinari de l'all tendre de la Costera.

LES FIRES

Durant el mes de maig a **El Genovés** es celebren les festes patronals en honor a Sant Pascual junt amb la **Fira Tradicional Valenciana**, als seus carrers es recreen les fires tradicionals d'antany amb demostracions diàries de tallers artesanals, activitats lúdiques i artístiques.

Al maig també es celebra la **Mostra de Vins** de les Terres Alforins que és un fira on tenen llocs activitats relacionades amb la cultura del vi, les tradicions de la zona i la gastronomia típica de les tres zones que conformen les Terres dels Alforins que són Moixent, La Font de la Figuera i Fontanars dels Alforins, paisatge i comarca del vi i la vinya. Aquesta mostra es celebra cada any en un dels municipis que conformen les Terres dels Alforins. D'altra banda, a primers d'abril a la Font de la Figuera es celebra la fira gastronòmica **Tasta La Font**, amb variades activitats vinculades a la gastronomia, el de comerç i el patrimoni.

LES FIRES

A Vallada es celebra durant el mes d'octubre, la **Mostra alimentària de la Costera** on llauradors, formatgers, forners, vinaters, cuiners, ceresers, carnisers i artesans, exposen els productes de la comarca.

A la més al sud de la comarca, Barxeta es celebra al mes d'octubre la **Fira de la Tardor** en la qual durant tot el cap de setmana s'hi realitzen activitats i espectacles per a totes les edats, és a dir, es una fira on tothom pot gaudir i participar. Una fira on es mostren els productes tradicionals de Barxeta, on es donen a conèixer diferents associacions i participants que ofereixen els seus productes fabricats a mà i amb material reciclat i reutilitzat.

Per finalitzar amb les fires, al mes de setembre té lloc la **Fira de Setembre** a Canals. Una fira que es celebra des de 1844 per concessió reial i que compta amb una gran diversitat d'actuacions musicals, activitats esportives i culturals.

I per últim a Xàtiva la **Fira dels Borja**, del 25 al 1 de Novembre, que abarca turisme, cultura, gastronomia i música. Aquesta fira ha nascut amb l'objectiu de fomentar i difondre este importants recurs turístic vinculat a la família Borja.

LES FESTES DEL FOC

Les fogueres han anat assolint protagonisme al llarg dels segles en les festes dels pobles de la Costera. La seua construcció i plantà en les places majors dels municipis s'ha integrat en la ritual de la festa. La més important i coneguda és la **Foguera de Sant Antoni** celebrada a Canals i cremada el 16 de gener vespra de Sant Antoni Abad, és de les més antigues de la Comunitat Valenciana. La foguera es planta davant de l'església parroquial de Canals amb unes dimensions espectaculars, estant aquesta al rànking del record "Guinness". Aquesta festa s'ha guanyat el reconeixement com a Festes d'Interès Turístic Nacional.

A Cerdà, el mateix dia, es diu que la **foguera es del segle XVII**. Aquesta festa a Cerdà, sent un poble d'un poc més de 300 habitants, té l'encant de la ruralitat i la familiaritat d'un poble menut.

Al poble de Barxeta, també s'encén una foguera menuda i es fan activitats lúdiques al voltant de Sant Antoni

Montesa és una altra de les poblacions que fan foguera, en concret la tercera foguera gran de l'hivern de La Costera, que s'encén en honor a **Sant Sebastià**, el següent dissabte de la celebració d'aquesta.. En diferència a Canals i Cerdà, aquesta foguera és construïda per grups o col·lectius del poble, Per finalitzar, a l'Alcúdia de Crespins per **Sant Onofre**, al mes de juny, també es planta una foguera. També és tradició en quasi totes les poblacions de la Costera fer fogueres en la **Nit del ros** o **Nit de Sant Joan**, la nit més curta de l'any, festa que era celebrada també pels musulmans.

MOROS, CRISTIANS I CONTRABANDISTES

A la Font de la Figuera es celebren aquestes festes a inici del mes de desembre durant els celebracions de les seues festes locals en honor a Santa Bàrbara. Són les festes més antigues d'aquesta tipologia en la zona, ja que estan documentades cap a meitat del s. XIX. Aquestes festes són especials perquè són a tres bàndols a diferència de totes les celebracions de moros i cristians que sols estan aquests dos últims.

Les festes de **Moros i Cristians de Moixent** estan organitzades per l'Associació de Moros i Cristians de Moixent i se celebren després de la festa de Tots Sants. Aquesta es considerada una festa jove, ja que tant sols porta celebrant-se des de l'any 2008 però així i tot és una festa consolidada gracies a les comparses mores i cristianes i a l'ajuda de tot el municipi.

A Vallada també es celebren les festes de **Moros i Cristians**, la segona setmana de setembre, de dijous a diumenge. Allò que més destaca d'aquestes festes són la vistositat dels vestits, el colorit, la llum i la música, sent aquesta element principal del seu acte "**L'Entrada**".

També en altres dimensions tenen lloc Moros i Cristians a Canals, Montes i Xàtiva.

EL CORPUS

Una de les expressions lúdiques més grans de tota la comarca La Costera és la celebració del Corpus Christi durant el mes de juny. Esta festa ha estat declarada Festa d'Interès Turístic de Xàtiva. És una de les processons més antigues del territori valencià, documentada al segle XIV i la qual a partir dels anys 80 es va iniciar la recuperació d'aquesta, camí que ha portat a la seua actual esplendor. Participaven els gremis d'oficis, les autoritats municipals i eclesiàstiques.

Consta de dues processons, la religiosa on desfilen personatges que representen escenes bíbliques i la civil que fou recuperada durant el segle XX. La processó compta amb nombroses danses i elements religiosos. Però sens dubte, el més característic és **La Moma**. Vestida de blanc és l'element central de la dansa i encarna la virtut, mentre que els moms, vestits de roig i negre, representen els pecats capitals. Les figures que representen, al so d'una senzilla melodia interpretada amb la dolçaina i tabal, simbolitzen la lluita de la virtut contra el pecat. Aquesta processó compta amb una gran participació popular.

SETMANA SANTA DE XÀTIVA

És una de les més importants del territori valencià i una de les més antigues. La ciutat compta amb una Germandat de setze confraries i compta amb una gran participació ciutadana. Es tracta d'una manifestació religiosa amb una alt valor cultural i patrimonial, recentment declarada Festa d'Interès Turístic Provincial. Els seus orígens es remunten a finals de l'Edat Mitjana. En els arxius municipals es va perdre tota la documentació anterior 1707 cremada en l'incendi de la ciutat. A continuació, durant el segle XVIII, la Setmana Santa arriba a la seua màxima esplendor. Segons documents de l'època, es troba entre les més destacades de tota l'àrea mediterrània.

LES ROMERIES I JUBILEUS

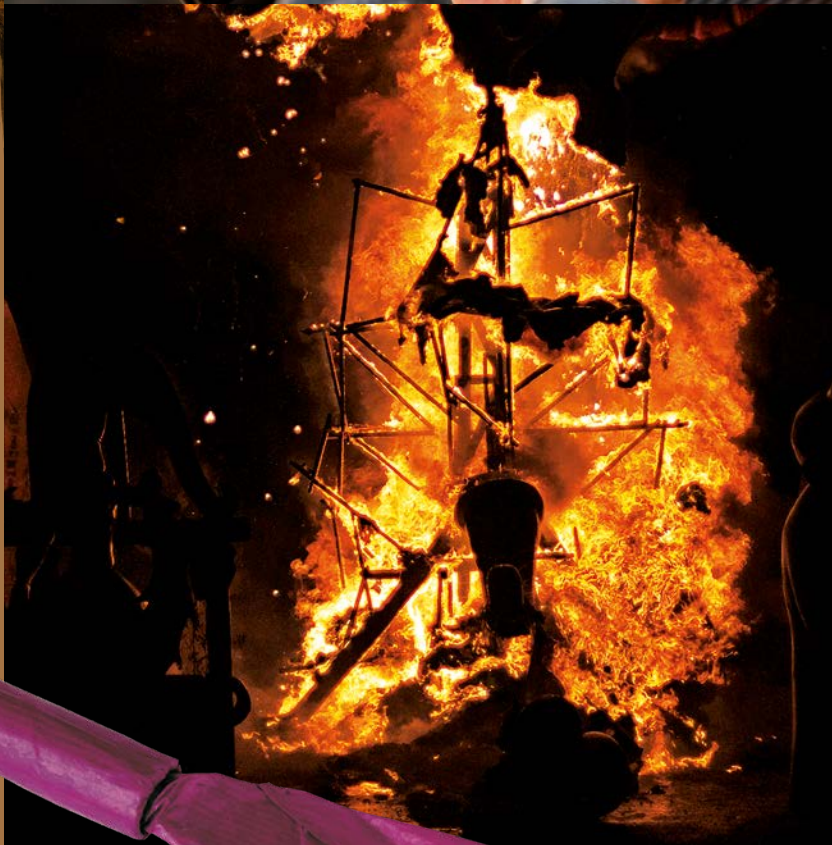
La **Romeria a Santa Anna** es celebra tots els anys a principis de maig. Els veïns de la Llosa de Ranes recorren el camí que separa la plaça Major del poble fins a l'ermita de Santa Anna. La imatge de la santa es traslladada en una carreta arrossegada per cavalls i en l'ermita es rebuda amb una dansa, després hi ha una missa i una vegada acabada aquesta, es canten els gojos a Santa Anna i els seus voltants. El **Porrat de Torrent de Fenollet** es celebra el primer divendres de març per privilegi del rei Jaume I. És una romeria molt popular amb mercat tradicional on trobem tota classe de paradetes. Una devoció plena de curiositats, com la que protagonitzen les joves solteres i solters que volen trobar parella o que volen conservar-la.

A la població de Xàtiva es celebra la **Romeria al Puig**. Convocada per la plataforma Salvem el Puig i secundada per diverses associacions culturals eclesiàstiques la quals tenen com a objectiu la recuperació de l'edifici gòtic del segle XIV. Es desenvolupa amb un ambient lúdic i festiu on no pot faltar la mistela, la mona, la dolçaina i el tabalet.

A Xàtiva també es celebra el cap de setmana anterior a Sant Josep, la **Romeria de Sant Josep** que protagonitza la comunitat fallera. En l'acte participen activament la Junta Local Fallera, l'Escola de Danses de Xàtiva, la Colla la Socarrà i la Muixeranga de Xàtiva.

LES FALLES

Xàtiva va ser la primera ciutat on es van plantar falles, després de València, en 1865. Al costat de les altres ciutats, han sigut declarades Patrimoni Immaterial de la Humanitat per la UNESCO. Aconsegueixen el seu punt àlgid durant la setmana fallera, que culmina el 19 de març. Són dies per a viure al carrer, amb visita obligada als monuments que satiritzen la realitat.

FESTIVALS

El **festival Música i Lletra**, més conegut com a **MiL** es celebra a Xàtiva durant el mesos de maig i juny amb diferents concerts programats. És el festival de cançó d'autor de referència al País Valencià on el qual es realitzen diferents concursos de cantautors i aquest finalitza amb la participació i actuació dels cantautors guanyadors.

També, a la mateixa població, es celebra durant el mes de juliol el festival de les **Nits al Castell**. Un festival que té lloc en un enclavament únic per a les seues actuacions. Les impressionants visites nocturnes de les muralles il·luminades acompanyen aquestes vetllades, sens dubte un festival de música amb artistes de luxe al lloc més emblemàtic de la ciutat.

A Montesa des de el mes d'octubre es celebra el **Cicle Internacional de Concerts d'Orgue Històric** de Montesa en el qual tenen lloc diferents concerts durant els caps de setmana d'octubre i novembre i unes jornades didàctiques per als escolars per a que coneguen part de la cultura d'una manera diferent.

FESTIVALS

A Canals té lloc el Festival **SoXXI** organitzat per l'Associació Cultural Apart. És un festival accessible per a tots els públics ja que ensenya i difon temes, idees i moviments representatius de les cultures dels segles XX i XXI. També ofereix una perspectiva eclèctica de la visió actual de temps passats i una mostra coherent de música i llenguatges de percussió.

Les bandes de música sempre han sigut element principal i necessari per a totes les festes i esdeveniments a tot el territori valencià, i per això a La Costera s'ha estat fent des de 1983 el **Festival de Bandes de Música La Costera**. La XXXV edició va tindre lloc l'any 2019 a Moixent durant els dos últims caps de setmana de setembre. En aquest festival van participar 15 bandes música de la comarca mostrant cadascuna d'elles les seues peces assajades durant els mesos anteriors.

CARRERES POPULARS, TRAILS I MITJES MARATONS

La **Mitjà Marató de Xàtiva** és una de les més emblemàtiques del territori valencià pel seu ambient, el seu recorregut que pràcticament és realitza per tot el casc urbà i el gran tracte que reben els corredors. Uns quilometres més cap al nord, també es celebra la **Mitjà Marató de Canals** des dels anys 90 una prova consolidada i de gran projecció dins dels esdeveniments esportius valencians.

Ruta Serralades de Barxeta – MABU organitzada pel club d'atletisme La Mallà Tot Pulmó. Es divideix en quatre categories, marató, esprint trail, trail i marxa senderista, diferenciades amb els quilometres de cadascuna. Una prova esportiva que et permet aventurar-te a les serralades de Barxeta, de la comarca La Costera i de la comarca veïna La Safor.

Gran Trail Cor Serra Grossa- Vallada organitzada pel Club Esportiu Alt de la Creu. Aquest esdeveniment va tindre lloc el 10 octubre 2021 sent aquesta la primera edició d'aquest Trail. Es divideix en quatre categories: trail, sprint-trail i la marxa senderista, diferenciades cadascuna d'elles pels quilometres que es recorren.

CARRERES POPULARS, TRAILS I MITJES MARATONS

Pujada Castell Xàtiva, Montea i Santa Anna en aquestes tres localitats es celebren les pujades al Castell de Xàtiva i Montesa i la pujada a l'ermita de Santa Anna. A Xàtiva, la **pujada al Castell** és considerada una de les carreres més tradicionals d'atletisme i esta inclosa en el Circuit de Carreres Populars. Es tracta de 10km que recorren el conjunt històric i monumental fins arribar al Castell.

A la Llosa de Ranes es celebra la **pujada a Santa Anna**, una de les proves clàssiques que integren el circuit de les curses populars. Es recorren un total de 9km entre el circuit semiurbà al municipi per a emprendre després els últims quilometres fins arribar a l'Ermita de Santa Anna. I per finalitzar les pujades, tenim la **pujada al Castell de Montesa** la qual es troba dins del Circuit de Carreres Populars La Costera. Aquesta prova te lloc al mes d'octubre i es recorren un total de 9km.

Les tres pujades es troben dins del **Circuit de Carreres Populars** de La Costera – La Canal – La Vall d'Aiora Cofrents al XIII Circuit Cajamar de Carreres Populars.

Igualment tenim que destacar el VII TRAIL de l'Alcudia de Crespins, El TRAIL ABSOLUT I SPRINT de Moixent, la Carrera de la Dona a Vallada, la Volta a Peu a Canals i la PERIMETRAIL Serra Vernissa Xàtiva i la I Carrera de Muntanya Inclusiva de Vallada, 7e Trail per muntanya i marxa senderista "L'Aventador" de Genoves 2022, III Trail de Llanera de Ranes.

PILOTA VALENCIANA

El joc de la Pilota apareix per terres valencianes amb els cavallers de la conquesta. Al segle XV la seua pràctica i popularitat s'estenien des del propi rei, la noblesa, la cúria, el poble i els menuts de cada carrer. Entre les diferents modalitats de pilota valenciana, la més jugada a La Costera és el Raspall, la qual es caracteritza perquè la pilota pot anar arran de terra i en aquest cas el pilotari ha d'efectuar el colp denominat raspada. Al Genovés es troba el Museu de la Pilota, espai dedicat a la història, la divulgació i la investigació d'aquest esport, que compta a més amb un trinet. Altres pobles que compten amb trinet són Canals, Moixent, Llocnou d'en Fenollet i La Llosa de Ranes.

La Mancomunitat de La Costera - La Canal organitza el trofeu de Pilota Valenciana, anomenat Trofeu Mancomunitat.

Turisme La Costera

Tresors de l'interior

GENERALITAT
VALENCIANA

TURISME
COMUNITAT VALENCIANA

VALÈNCIA
TURISME

PLA DE DINAMITZACIÓ I GOVERNANÇA TURÍSTICA DE LA MANCOMUNITAT DE LA COSTERA-CANAL

@turismelacostera

@turismecostera

@turismelacostera

www.turismelacostera.com